

اراده‌ی معطوف به قدرت؛ تنها سیاست مقابله با قدرت

سردبیر |

عقره‌های ساعت در حالی شتابان به سوی ساعت صفر و آغاز قمار هسته‌ای دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا پیش می‌رود که جدی‌ترین هشدار به واشنگتن توسط رئیس‌جمهور کشورمان و از قلب اروپا صادر شد.

با وجود مخالفت‌های اتحادیه‌ی اروپا قرار است آمریکا به صورت یک‌جانبه و مغایر با قطعنامه‌ی ۲۲۳۱ سازمان ملل متحد، تحریم‌های خود علیه ایران را طی دو مرحله به اجرا بگذارد. در همین خصوص واشنگتن اعلام کرده که در زمینه‌ی معافیت از تحریم‌های ایران، برای کشورها یا شرکت‌ها استثنایی قائل نخواهد شد.

وزارت خزانه‌داری آمریکا اعلام کرده که بازگشت تحریم‌ها بعد از دوره‌های ۹۰ و ۱۸۰ روزه (۱۵ مرداد و ۱۳ آبان ماه ۱۳۹۷) انجام خواهد شد که متعاقب آن تحریم‌های بانکی، ممنوعیت برقراری روابط تجاری شرکت‌ها با ایران و تحریم‌های نفتی به اجرا گذاشته خواهند شد.

اصرار آمریکا بر تحریم ایران در شرایطی است که همه‌ی شرکای کشورمان در برجام قاطعانه بر اجرای این معاهده‌ی بین‌المللی تأکید و خروج آمریکا را به شدت تفتیح کرده‌اند.

آمریکا با فرستادن هیأت‌هایی به اروپا و خاورمیانه از طریق تهدید و تطمیع، درصدد رسیدن به اهداف نامشروع خود به‌ویژه قطع صادرات نفت ایران برآمده و این در حالی است که کشورمان با صادرات روزانه حدود ۲ میلیون بشکه نفت دومین تولیدکننده‌ی بزرگ اوپک است که قطع صادرات نفت، بی‌شک اقتصاد جهانی را با شوک و بی‌ثباتی در عرضه و نوسانات قیمت مواجه خواهد کرد. از سویی طبق گفته‌ی کارشناسان، درخواست آمریکا از

بفهمد روشن است که چه می‌گوید. اما قاعدتاً نمی‌فهمد و می‌گوید من نمی‌گذارم ایران یک قطره نفت صادر کند. اگر شما توانستید این کار را بکنید و نتیجه‌اش را ببینید که چیست.

روحانی با توسل به همین استدلال، تهدید مقامات آمریکایی در خصوص اینکه می‌خواهند صادرات نفت ایران را به صفر برسانند گزافه‌گویی خوانده و خاطر نشان کرد که آنها هیچ‌وقت قادر نیستند این تهدید را عملی کنند.

در همین حال آلن برسه رئیس‌جمهور سوئیس در نشست خبری مشترک با روحانی گفت: از نظر حقوقی موضع سوئیس درباره‌ی برجام به‌هیچ‌وجه تغییر نکرده و از دید ما برجام همچنان پابرجاست. با وجود رفتارهای بعضاً کج‌دار و مریز کشورهای اروپایی، سه‌شنبه ۱۲ تیرماه سخنگوی وزارت خارجه‌ی چین در تازه‌ترین اعلام مواضع خود در قبال تحریم‌های آمریکا تأکید کرد که پکن مخالف تحریم‌های یک‌جانبه‌ی آمریکا علیه ایران به‌ویژه در بحث فروش نفت است و با این تحریم‌ها همراهی نمی‌کند.

عربستان برای جبران این مقدار عرضه‌ی نفت نیز به علل مشکلات فنی و قیمت تمام شده عملی و اجرایی نخواهد بود.

حال در آستانه‌ی اجرایی شدن تهدیدات آمریکا برای تحریم ایران، رئیس‌جمهور کشورمان با سفر به قلب اروپا و دیدار با مقامات سوئیس و ایرانیان مقیم این کشور پیام معناداری برای ترامپ ارسال کرده است.

روحانی در جمع ایرانیان سوئیس در واکنش به تهدیدات ترامپ در خصوص قطع کامل صادرات نفت ایران گفت: یکی از آمریکایی‌ها گفته بود می‌خواهیم نگذاریم ایران اصلاً نفت صادر کند. قاعدتاً او نمی‌تواند معنی این حرف را تحلیل کند.

رئیس‌جمهور که ترامپ را مخاطب قرارداده بود تأکید کرد که معنی حرف وی در خصوص قطع صادرات نفت ایران یعنی اینکه نفت کل منطقه صادر نخواهد شد. روحانی تأکید کرد: مگر امکان‌پذیر است نفت ایران صادر نشود اما نفت منطقه صادر شود؟ اگر معنی این حرف را

لوکانگ و با اشاره به اینکه روابط چین با ایران دوستانه است خاطر نشان کرد که مهم‌تر از همه‌ی اینها چین مبادلات و همکاری‌های عادی با ایران را در چارچوب تعهدات و قوانین بین‌المللی حفظ می‌کند. تهدید مقامات آمریکایی علیه ایران و گزافه‌گویی‌های آنها در زمینه‌ی قطع کامل صادرات نفت ایران در حالی است که شاهراه انرژی تنگه‌ی هرمز با موقعیت استراتژیک اقتصادی، سیاسی و جغرافیایی یکی از مهم‌ترین آبراه‌ها و معابر انرژی جهانی محسوب می‌شود و تهدید آن می‌تواند جهان را با مخاطره روبرو کند. امری که بی‌شک اگر افراد عاقلی در کابینه‌ی آمریکا پیدا شوند هرگز به ترامپ توصیه نخواهند کرد که به این سمت و سو حرکت کند.

بر اساس آمار اداره‌ی اطلاعات انرژی آمریکا، روزانه ۱۶/۵-۱۷ میلیون بشکه نفت خام از منطقه‌ی خلیج فارس به مقصد ژاپن، آمریکا، اروپای غربی و دیگر کشورهای آسیایی صادر می‌شود که تمامی آنها از تنگه‌ی هرمز عبور می‌کنند و این به جز حجم عظیم فرآورده‌های نفتی، گاز مایع و مایحتاج کشورهای منطقه است که از این تنگه عبور می‌کند. بنابراین طبق سخنان رئیس‌جمهور کشورمان، منطقی نخواهد بود که آمریکا با همکاری برخی کشورهای منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای ما را تهدید به قطع صادرات نفت کند اما انتظار داشته باشد که جریان عرضه و دریافت نفت برای دیگران به صورت معمول و طبیعی ادامه داشته باشد.

اگر بخواهند با تحریم و استفاده از نفت به عنوان سلاح علیه کشورمان اقدام کنند طبیعی است که تهران حق پاسخ مشروع و مقابله به مثل را برای خود محفوظ بدارد. اگرچه کشورمان هیچ علاقه‌ای به گام نهادن در این مسیر و به مخاطره افتادن اقتصاد جهانی ندارد.

در همین خصوص خبرگزاری رویترز سخنان روحانی در سوئیس را این گونه بازتاب داد که

فشار واشنگتن برای توقف جریان نفت ایران ممکن است بر صادرات نفت منطقه‌ی خلیج فارس تأثیر منفی بگذارد.

خبرگزاری فرانسه نیز گزارش داد: روحانی در ادامه‌ی سفر دوره‌ای اروپایی خود برای جلب حمایت از توافق هسته‌ای ۲۰۱۵، طرح واشنگتن را برای توقف صادرات نفت ایران، رویا و خیال‌پردازی خواند.

در نشست اتریش نیز که به درخواست ایران انجام شد محمد جواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان به همراه هم‌تایان خود از فرانسه، آلمان، چین، روسیه و انگلیس درباره‌ی بسته‌ی پیشنهادی اروپا و اینکه چگونه آنها می‌توانند به صورت عملی منافع اقتصادی ایران در برجام را تضمین کرده و ضمانت‌های اجرایی ارائه دهند بحث و گفت‌وگو کرد که در واقع به نوعی تکلیف برجام و تحریم‌های آمریکا مشخص خواهد شد. به هر حال با وجود تحریم‌های جدید آمریکا علیه ایران، شرکت‌هایی که در زمینه‌ی حمل نفت ایران فعال هستند ممکن است مثل اوایل دهه‌ی جاری دسترسی خود به سیستم مالی آمریکا را از دست بدهند. علاوه بر آن به گفته‌ی مؤسسه‌ی کشتیرانی برامار ای‌سی‌ام، در دور جدید تحریم‌ها، ممکن است این شرکت از کسب و کار پرسود حمل نفت شیل از میدان واقع در تگزاس و چاه‌های خلیج مکزیک نیز محروم شوند. در اواخر سال ۲۰۱۵، یعنی چند ماه پس از انعقاد توافق هسته‌ای میان ایران و قدرت‌های جهانی، دولت آمریکا ممنوعیت صادرات نفت را لغو کرد که موجب شد ارسال محموله‌های نفتی کشورمان از طریق دریا به ارقامی بی‌سابقه برسد. پس از آنکه دولت ترامپ از توافق هسته‌ای ایران خارج شد جهش صادرات نفت آمریکا، توجه تانک‌داران را به این مسأله جلب کرده که آیا به حمل کردن نفت ایران ادامه دهند یا از این بازار خارج شوند؟

آنوب سینگ، تحلیل‌گر مؤسسه‌ی برامار ای‌سی‌ام در این باره گفت: اگر شما اپراتور

یک تانکر جوان و مدرن باشید که می‌تواند در بنادر آمریکا پهلوگیری و بارگیری کند تمایلی برای حضور در بازار ایران نخواهد داشت. کشتی‌هایی که محموله‌های نفتی ایران را حمل می‌کنند احتمالاً برای دو سال از تجارت نفتی با ایران محروم خواهند شد و اکنون که صادرات نفت آمریکا افزایش یافته، این مسأله از اهمیت بیشتری برخوردار است.

کشتی‌داران بین‌المللی در شرایطی باید در مورد ماندن یا خروج از بازار حمل محموله‌های نفتی ایران تصمیم‌گیری کنند که آنها در تلاشند پس از سال‌ها مازاد عرضه‌ی جهانی خدمات تانکری و کم بودن حاشیه‌ی سود، این صنعت را احیاء کنند. آنها همچنین به دلیل تشدید مقررات دولت‌ها جهت کاهش آلاینده‌ی‌های زیست‌محیطی با افزایش هزینه‌ها مواجهند.

هرچند آمریکا در حال حاضر در بین بزرگ‌ترین مشتریان برخی از شرکت‌های خدمات تانکری نیست اما تعداد معدودی از شرکت‌ها می‌توانند به بازاری که صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی آن به سرعت در حال افزایش است پشت کنند. اکنون که آمریکا نفت خام و فرآورده‌های نفتی بیشتری برای صادر کردن دارد تانکرهای بیشتری از کلاس‌های مختلف در حال سرازیر شدن به بنادر این کشور هستند.

مثلاً چین، بزرگ‌ترین واردکننده‌ی نفت جهان، در سه ماهه‌ی نخست سال ۲۰۱۸ حدود ۳/۹ میلیون تن نفت خام از آمریکا خریداری کرده که هشت برابر بیشتر از واردات این کشور از آمریکا در سه ماهه‌ی نخست سال ۲۰۱۷ است. کره‌ی جنوبی هم در فوریه خرید نفت خود از آمریکا را نسبت به مدت مشابه سال قبل دو برابر کرده است.

سینگ افزود: طی دو هفته‌ی گذشته و بعد از تصمیم ترامپ به خروج از برجام، برخی مالکان کشتی‌ها قراردادهای اجاره‌ی خود برای حمل نفت ایران را فسخ کرده‌اند. ■